

HORNARUL

Organul de specialitate al Uniunii Regnicolare a Măestrilor Hornari din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș
Az Erdélyi, Bánáti, Körösvölgyi és Máramarosvidéki Kéményseprőmesterek Országos Egyesületének Szaklapja
Fachblatt des Landesvereines der Rauchfangkehrermeister Siebenbürgens, des Banates, der Krischana u. Maramuresch

Redacția - Szerkesztőség - Redaktion:
CLUJ,
Calea Reg. Ferdinand III.

Redactor responsabil - Felelős szerkesztő - Verantwortlicher Redakteur
LADISLAU PAPP
Colaborator - Társszerkesztő - Hilfsredakteur: COLOMAN PLATZ

Editor-Proprietar: Uniunea Regnicolară
Laptulajdonos: Az országos egyesület
Blatt-Eigentümer: Landes-Verein

Neînțelegeri

Ne sosesc nenumărate reclamații, prin cari colegii adeseori solicită introducerea procedurii împotriva colegilor vecini, cari — în urma schimbării frontierelor administrative — comit vătămare de district. Știm că unele districte au suferit prin reforma administrativă mari alterațiuni, dar deasemenea e sigur, că fiecare coleg trebuie să trăiască. S'a mai întâmplat, că un maestru de provincie a reușit să scoată pe un maestru care a lucrat în acelaș oraș 30 de ani, așezându-se în locul aceluia.

Cu această chestie ne-am ocupat în merit chiar în adunarea generală din Târgu-Mureș. Am cerut colegilor să aducă o rezoluție pacinică și să țină cont de interesele colegilor. Însă urmările au dovedit un rezultat regretabil. Trebuie să vedem, că molcomia învinge altruismul și că existența altora a devenit ultima chestie.

În adunarea generală am hotărît, ca colegii interesați să se adreseze Prefecților pentru aranjarea chestiei districtelor hornărești, căci ordonanțele ministeriale au pronunțat totdeauna principiul, că fiecare maestru hornar va trebui să aibă un district, prin care să i-se asigure existența. Astfel măeștrii cari au suferit schimbare întru teritoriul districtului lor, cu drept pot solicita corectarea potrivit.

Inspectorii județeni vor trebui să intervină ca soluția pacinică să se poată executa pretutindeni dacă însă aceasta nu se va putea face între colegi, se vor adresa cu cererea referitoare Prefecților județeni. Dacă însă nici aceasta n'ar avea efectul dorit, vor raporta Uniunii. Noi, ca și în alte cazuri de nenumărateori, vom găsi calea și modul pentru o rezoluție pacinică.

La tot cazul însă trebuie să condamnăm procedura, când colegii, cari sunt avizați la aceeași pâine, fac intrigă unul contra celuilalt,

îngreunând existența altor familii, cu toate că fiecare are aceleași drepturi la viață. Prin urmare chiar Uniunea se va opune celor contravenienți, având scopul de a apăra drepturile legale și juste ale colegilor. *Coloman Platz.*

Surlódások

Számtalan panaszos levél érkezik egyesületünkhöz, a panaszok legtöbbször eljárás bevezetését kérik a szomszéd kartárs ellen, aki a közigazgatási határ eltolódása következtében határáthágást követ el. Tudjuk, hogy a határkiigazítások folytán egyes kerületek aránytalanul nagy változásokat szenvedtek, de az is bizonyos, hogy minden egyes kartársnak meg kell élnie. Megtörtént eset az is, hogy a vidéki mester a városit, aki 30 esztendeje dolgozott abban a városban, egyszerűen kiturta a szomszéd faluba s ő maga ült be helyébe.

Ezzel a kérdéssel érdemben és tüzetesen foglalkoztunk marosvásárhelyi közgyűlésünkön. Kértük a kartársakat a békés megoldás lehetővé tételére s intettük, hogy tartsák szemelőtt egymás érdekeit. Hanem a tapasztalás — sajnosan — mást igazolt. Látnunk kell, hogy a kapzsiság győzedelmeskedik az önzetlenség fölött s hogy a mások egzisztenciája utolsórendű kérdés lett.

A közgyűlésen akként határoztunk, hogy az érdekelt kartársak forduljanak a Prefektusokhoz a kerületek kérdésének rendezése végett, mert hiszen a vonatkozó miniszteri rendeletek mindég azt hangoztatták, hogy a kerületek ugy alkotandók meg, hogy a mester megélhetése biztosítva legyen. Így a változást szenvedett megyék mesterei joggal kérhetik a kerületek megfelelő helyesbítését.

A megyei felügyelők hassanak oda, hogy a békés megoldás mindenütt keresztülvihető.

legyen, ha pedig ez egymásközt nem volna lehetséges, forduljanak kéréssel a megyei Prefektushoz. Ha pedig ez sem vezetne célhoz, tegyenek jelentést egyesületünkhöz. Mi — mint eddig számtalan ügyben — meg fogjuk találni a módját annak, hogy a kérdés békés és kielégítő megoldást nyerjen.

Mindenesetre azonban kárhoztatnunk kell azt az eljárást, mikor az ugyanegy kenyérré utalt kartársak — egymás ellen áskálódva igyekeznek egymás létét megnehezíteni —, annak dacára, hogy mindenikük iparjoga, képzettsége és létjogosultsága ugyanaz. Ezért épen egyesületünk lesz az, amely szembe fog helyezkedni az intrikával dolgozó mesterekkel, mert testületünk első és utolsó célja az, hogy tagjainak érdekeit megvédje, de csak ha azok jogosak és igazságosak.

Platz Kálmán.

Uneinigkeiten

Wir erhalten zahllose Klagebriefe, in welchen es sich meistens um Reklamationen gegen die benachbarten Fachgenossen handelt, die zufolge der Grenzenverschiebungen unrechtmässige Überschreitungen begehen. Wir wissen, dass zufolge der abgeänderten Grenzen einige unserer Distrikte sehr grosse Änderungen erlitten haben, aber es ist auch sicher, dass ein jeder Kollege leben muss. Es ist auch vorgefallen, dass ein Fachgenosse aus der Provinz den Stadtmeister, der den Posten bereits seit 30 Jahren inne hatte, aus diesem Posten herausintriguiert hat, um sich in die Stelle desselben zu setzen.

Wir beschäftigten uns mit dieser Angelegenheit in unserer Generalversammlung in Tg. Mureş. Wir baten die Kollegen, die friedliche Erledigung zu ermöglichen. Die Erfahrung jedoch bewies, dass Eigennutz vor allem dominiert.

In der Generalversammlung wurde beschlossen, dass die Interessierten sich an die Präfekten wenden, und wenn dies ohne Erfolg bleibt, die Beschwerden unserem Vereine mitteilen mögen. Die bezüglichen Ministerialerlässe haben ja vorgeschrieben, dass die Distrikte der Meister in der Weise zu formieren sind, dass die Inhaber ihre Existenz finden.

Die Komitatsinspektoren wollen besorgen, dass ein friedliches Übereinkommen zustande gebracht werde, und nur wenn dies ohne Resultat bleibt, mögen sie die weiteren Schritte tun. Wir werden schon eine Art und Weise finden, wie auch in zahlreichen Fällen, die richtige Lösung zu erreichen. Jedenfalls aber wird

unser Verein trachten, denjenigen die Stirne zu bieten, die eigennützig handeln, da ja unser Prinzip die Verteidigung der Rechte ist!

Koloman Platz.

Iparunk jövője

Nehéz volna iparunk történetét olyan tüzetesen kikutatni, amint azt a mai fontossága megkívánja s ugyancsak nehéz volna a mai helyzetéről a jövőre következtetni. Sajátos természete, más iparok gazdasági kialakulásától eltérő jellege kizárják a tágas perspektívát s úgy lehet, hogy iparunkban már holnap állhat be olyan hullámvész, amire a ma embere nem számíthat. Ezt minden tulzás nélkül állíthatjuk, mert hiszen a pénz lassu devalvációja csupán a mi iparunkra nézve nem járt megfelelő procentuális növekedéssel, mert hiszen tudjuk, hogy 1914-ben 20 fillérért dolgoztunk, ami — aranyvalutát véve — ma legkevesebb 10 leit tesz ki. De ez is csak hozzávetőleges számítás, mert egész joggal beszélhetünk az 1916. évi 40 filléres alaparról, amely az aranyvalutára való átszámítás szempontjából jobban megfelel a mai pénzügyi helyzetnek, ami pedig 20 leies alaparat eredményez. Ez volna a helyzet eddig, de ennyiből semmiestre sem lehet a jövőre következtetni. A mi történetünk jövője igen sűrű homályba van burkolva, azon a mi szemeink áthatolni nem birnak. Mert könnyen megeshetik, hogy holnap, vagy egy hónap mulva, rövidebb, vagy hosszabb idő mulva a kereskedelem és ipar iránytűje nagy kilengést mutat, de ránk, a mi gazdasági helyzetünkre nézve csak szenvedőleges hatása van, mert míg a kereskedő és rajtunk kívül minden iparos a beszerzési árhoz számítva hozzá a maga procentuális hasznát — ami tehát végeredményben hátrányt nem jelent ránézve —, addig nekünk heves küzdelmet kell vívunk azért, hogy az 1914. évi 3—4 fillér értéknek megfelelő árat elérhessük. Ehhez is hatóságtólhatóságig kell futkosni, többször elutasított kéréseket újból beterjeszteni, újból érvelni s a jó Isten tudná még, miféle fegyverekhez nyulni, hogy bár a betevő íalat máról holnapra biztosítva legyen.

Nem csodálkozunk tehát, hogy ma, amikor iparunkban új korszakot szeretnénk alkotni, hogy az árszabálynak országos egységesítésével maradandó emléket hagyjunk a jövő nemzedékeknek, egyesek türelmetlenek, nem birják bevárni, míg a gyümölcs megéri és élvezhetővé válik. Nem vesszük rossz néven, hogy néha

bosszus szavakban tör magának utat a nyomorúságszülte indulat, mert hiszen családi butorok, kis kertescskék vagy nem tudom miféle családi ereklyék kerülnek kótyavetyére, hogy a kéményseprő, akinek nem adják meg azt, amihez jussa van, kifizethesse a maga adóját a köz oltárán. Ezért bátran nevezhetem a mai kort fordulópontnak, mert hiszen a megélhetés nehézségei mellé még más veszedelmek is keletkeznek.

Bátorságot és türelmet szeretnék önteni a csüggedőkbe. Ne hagyják magukat, még türjenek egy kissé, mert minél tovább érik a gyümölcs, annál édesebb. Legyen vigaszunk — bár sovány vigasz — az a tudat, hogy a mai nemzedék fiai vonszolták a legsúlyosabb terheket, de egymásnak segítettek egy új korszakot teremteni létünk történetében, amivel maradandó emléket emeltek maguknak. *Darida Mihály.*

Unsere Zukunft

Es wäre eine schwierige Sache, die Geschichte unseres Gewerbes so genau zu erforschen, wie es seine Wichtigkeit erfordert; ebenfalls wäre es schwer, aus der gegenwärtigen Lage auf die Zukunft zu folgern. Seine eigenartige Natur, sein von der wirtschaftlichen Entwicklung anderer Professionen abweichender Charakter, schliessen eine weitere Perspektive aus, und es mag sein, dass sich in unserem Gewerbe bereits morgen eine solche Umänderung einstellt, auf welche der heutige Mensch keinesfalls rechnen kann. Dies können wir behaupten, da ja die allmähige Devolution des Geldes nur für unser Gewerbe keinen prozentuellen Fortschritt bedeutete, da wir ja wissen, dass wir im Jahre 1914 für 20 Heller arbeiteten, was — in Goldvaluta gerechnet — heute mindestens 10 Lei ausmacht. Dies ist aber auch nur eine ungefähre Berechnung, da wir ja mit Recht von der Basis von 40 Hellern im Jahre 1916 reden können. Die Umrechnung dieser Taxe in Goldvaluta entspricht der heutigen finanziellen Lage besser, und ergibt eine Grundtaxe von 20 Lei. — Dies wäre die Lage bisher, aber hievon darf und kann keineswegs auf die Zukunft gefolgert werden. Die Zukunft unseres Gewerbes ist in tiefes Dunkel gehüllt, und unsere Augen können nicht hindurchdringen. Denn es kann ja sehr leicht geschehen, dass morgen, über ein Monat, in kürzerer oder längerer Zeit der Kompass des Handels und des Gewerbes eine andere Richtung deuten wird,

aber für uns, für unsere wirtschaftliche Lage wird die nur einen passiven Einfluss haben; denn bis die Kaufleute und ausser uns alle Gewerbetreibende ihren prozentuellen Gewinn dem Selbstkostenpreis zurechnen — was einen materiellen Nachteil ausschliesst —, müssen wir einen materiellen Kampf ausfechten, um den Wert von 3—5 Hellern vom Jahre 1914 zu erreichen. Aber ist dies auch erreicht, müssen wir von Behörde zu Behörde laufen, öfter zurückgewiesene Bitten und Gesuche wiederholt und mit neuen Argumenten versehen einreichen, und Gott weiss, zu welchen Waffen noch greifen um nur das Stück Brot für den heutigen Tag zu sichern.

Wir wundern uns deshalb nicht, dass heute, wo wir unserm Gewerbe eine neue Richtung zu geben beabsichtigen, um unseren Nachkommen mit der Vereinheitlichung des Tarifes eine ständige und sichere Existenz zu schaffen, manche ungeduldig und nicht imstande sind abzuwarten, bis die Frucht reif wird und genossen werden kann. Wir nehmen es nicht übel, dass sich diese Ungeduld mit scharfen Worten und Ausbrüchen Bahn bricht, denn manche Kleinodien, so manche wertvolle Möbelstücke oder Familienschmucke wandern zum Pfänder, oder zum Trödler, damit der Rauchfangkehrer, dem nicht gegeben wird, was ihm zieht, seine Steuer bezahlen kann. Deshalb kann der heutige Tag mit Recht ein Wendepunkt genannt werden, da ja ausser den Beschwerden des alltägigen Lebens auch andere Gefahren aufgetaucht sind. Wir haben ja eine Menge von Beispielen an der Hand, die beweisen, dass nichts ewig dauert und dass der stärkste Baum des Waldes dem Sturme unterliegen kann.

Ich wünsche den Verzagten Kraft, Beständigkeit und Ausdauer einflössen zu können. Mögen die Verzweifelten noch kurze Zeit aushalten, denn je länger die Frucht reift, umso süsser ist sie. Es sei uns das Bewusstsein ein Trost — wenn auch ein dürrer Trost, dass die Kinder der heutigen Generation die schwersten Lasten getragen und einander geholfen haben, eine neue Epoche in der Geschichte unseres Seins zu schaffen und sich hiemit ein leuchtendes Monument für die Zukunft errichteten.

Glaube an uns selbst, Liebe der Nächsten und Hoffnung in einer besseren Zukunft sei uns die Fackel, die das Dunkel des heutigen Tages beleuchtet!

Ladislaus Papp.

Jegyzőkönyvi kivonat

a Székelyudvarhelyen, 1926 július 10-én tartott megyegyűlésről.

A kis számban megjelent tagok előtt Aniczás Sándor m. felügyelő ismerteti az egyesület legujabb mozgalmait s kéri a kartársakat, hogy az egyesülettel szemben fennálló fizetési kötelezettségeiknek tegyenek sürgősen eleget.

Tárgyalja továbbá a marosvásárhelyi közgyűlés lefolyását és a tapasztaltak alapján javasolja az ötös bizottság megalkotását, amit a kartársak magukévá tesznek s megígérik, hogy az egyesületet támogatni fogják.

Aniczás Sándor, Flórentz György,
Szász Dénes, Ferenczi Gyula.

*

A fenti jegyzőkönyvi kivonathoz van hozzáfűzni valónk is. A papíron tett ígéreték igen szépek, de ki kell jelentenünk, hogy azokból nem tarthatjuk fenn az egyesületet. Udvar helymegyében már két ízben volt alkalmunk beigazolni, hogy az egyesület igen hasznos azokra nézve, akik tagjai, azonban a megyében lakó kartársak mégis igen hidegen viselkednek velünk szemben. Hat kartársnak már 2 éve küldjük a lapot, anélkül, hogy eddig fizettek volna. Tehát: igen elismerésre méltó a gyűléseken való lelkes rajongás az egyesületért, de újból hangsúlyoznunk kell, hogy csupán a lelkesedés nem elég nyomdai és postaköltségre, nem elég az egyesület életképességének megóvására. Ehez a tag- és lapdíjakra is szükség van.

P. K.

Invitare

Județele Alba și Turda își vor ține adunările lor județene împreună la 15 August, în Uioara. Fiind vorba de chestiuni de mare importanță, este de dorit ca toți colegii din aceste județe să participe la această adunare spre a se putea aduce hotărâri valide.

Mihail Borsitzky și Ioan Smékál
măștrii hornari, inspectori județeni

Meghivó

Alsófehér és Torda-aranyos vármegyék aug. 15-én egyesített megyegyűlést tartanak Marosujváron, melyre a tagok ezuton és azzal a megjegyzéssel hivatnak meg, hogy nagyfontosságú ügyekről lévén szó, minden kartárs jelenjék meg.

Borsitzky Mihály, Smékál János
kéményseprőmesterek, megyei felügyelők.

Einladung

Die Komitee Alba de jos und Turda halten ihre vereinigte Komitattsitzung am 15. August in Uioara ab. Nachdem sehr wichtige Fragen die Tagesordnung bilden, ist es empfehlenswert, dass alle Fachgenossen dieser beiden Komitee an der Sitzung teilnehmen.

Michael Borsitzky und Johann Smékál
Rauchfangkehrermeister und Komitatsinspektoren.

Üzenet

Kiss Kálmán kéményseprő-mester urnak, Sibiu.

Értesítést köszönettel vettük. De ki kell jelentenünk, hogy nem tartjuk érdemesnek Ursa és társaival érdemben érintkezni, mivel egyesületünknek eredeti rendeltetése az, hogy csak iparendéellyel rendelkező kartársak, tehát föltétlenül komoly és számbavehető elemek ügyeivel foglalkozzék s csak ezeknek is van helyük egyesületünkben. — Nevezetteknek megjegyzései csak mosolyra készítenek bennünket s feltételezzük, hogy tagjaink közül senki sem veszi komolyan.

Az elnökség.

Köszönetnyilvánítás. Özvegyi jogaimba való visszahelyezésem alkalmából ezuttal mondok köszönetet Nágel Ottó egyesületi elnöknek, Platz Kálmán pénztárosnak, Papp László jegyzőnek és Habertztl Antal megyei felügyelőnek, valamint az összes egyesületi vezetőségnek, mivel az ő közbenjárásuknak köszönhetem, hogy kéréteimet visszakaptam. Özv. Adamovits Ádámné kéményseprőmester, Făget.

Danksagung. Anlässlich der Wiederherstellung meiner Rechte spreche ich hiemit meinen Dank den Herren Otto Nágel Vereinspräsident, Koloman Platz Kassier, Ladislaus Papp Notar, Anton Habertztl Komitatsinspektor, sowie der ganzen Leitung des Vereines aus. Der energischen Einschreitung des Vereines kann ich verdanken, dass ich in meinen Bezirk zurückgesetzt wurde und dass mir meine Witwenrechte anerkannt wurden.

Witwe Adam Adamovits
Rauchfangkehrermeister Făget.

Chitanțe-Nyugtázások-Quittungen

1. Özv. Schullery Gyuláné Lonea	450 Lei
2. Stránszky Ferenc Petroșani	150 "
3. Inke György Földvár	450 "
4. Sallaba Károly Zalatna	200 "
5. Antal József Kőhalom	450 "
6. Czeglédy József Szákul	45 "
7. Bernitzky Ernő Nagyszeben	1000 "
8. Kiss Károly Nagyenyed	230 "
9. Fehértói Gyula Brád	450 "
10. Timár Romulus Algyógy	230 "
11. Kiss Béla Avasujváros	600 "
12. Görög György és neje	300 "
13. Schneidhoffer János Szászrégen	450 "
14. Friedrich József Marosvásárhely	225 "
15. Friedrich Ferenc	225 "
16. Nágel Józsefné	225 "

Összesen: 5680 Lei